

DOLENJSKI VEŠTNIK

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva za Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, štiriletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 32 (335)

Leto VII

NOVO MESTO, 9. AVGUSTA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Časopisno-saloziško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

Grabrovčani v borbi za gospodarski napredek

Po Trdinovi poti iz Metlike privede kmalu na občinsko cesto, ki pelje v vas Grabrovce in dalje proti Zumberku. Kdor je hodil tam med vojno in pred leti po zelo razdrapani poti, bo zdaj presenečen. Nekdanji raztrgani kolovoz je zamenjal lepa občinska cesta, ali z drugimi besedami: stara, slaba pot je spremenjena v cesto, primerno za vsak promet. Bivši okrajni ljudski odbor Črnomelj je sprejel med okrajne ceste in nastavlil cestarja.

Da je ta bivša pot zdaj cesta, je zasluga delovnih vaščanov Grabrovca. Nad 700 kubikov gramoz so v dveh letih nadrobili, razvozili in nasuli nanjo. Ljudski odbor je dal drobljenc in gorivo, ostalo so vaščani opravili sami. Lep doprinos k lastnemu napredku, ki naj si ga vzame za vzgled marsikateri vas.

Pri gradnji vodovoda najboljši

Tako na bivšem okrajnem ljudskem odboru v Črnomlju kot na občinskem ljudskem odboru v Metliki vedo povedati, da so doslej Grabrovčani pri gradnji vodovoda na tem koncu največ prispevali. Zlastno so gledali vaščani, ko je prva trasa za vodovod kazala, da k njim ne bo vode. Pa so je bili tudi potrebni kot ostale vasi tega območja. Pred tremi leti so imeli v vasi 15 primerov tifusa zaradi slabe vode.

Razveselili so se novega načrta vodovoda, ki je vključeval

Seja OLO bo 14. avgusta

8. redna seja obeh zborov OLO Novo mesto bo 14. avgusta v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Na dnevnem redu je več poročil: poročilo predsednika sveta za notranje zadeve, poročilo sodnika in senata za prekrške, poročilo predsednika okrajnega sodišča Novo mesto o delu okrajnih sodišč v novomeškem okraju ter poročila treh odborniških komisij.

Električni vlak na progi Reka—Zagreb

Del proge Reka—Zagreb, ki pelje skozi Gorskikotar ter mora premagati velike višinske razlike, so v zadnjem času elektrificirali. Prva kompozicija električnega vlaka je odpeljala iz Reke preko Sušaka 27. julija. Elektrificirani del proge je dolg 45 km, to je od Reke do Fužin. Z elektrifikacijo nadaljujejo.

Jutri v Kočevju jubilejno Zrebanje stotega kola Jugoslovanske loterije

Kakih sto tisoč ljudi igra v Sloveniji na srečke Jugoslovanske loterije, ki je 25. julija odigrala svoje 90. kolo. Jubilejno, stoto kolo, pa bodo odigrali jutri v Kočevju. Zavrteli se bodo bobni in prinesli mnogo prijetnih presenečenj, pa tudi razočaranj tistim, ki že dolgo — ali pa še nikoli — niso nič dobili. Kakorkoli že, poskusimo tokrat igrati! Zrebanje je v naši soseski in morda kane tudi kaj čez Rog... Vssk, ki igra na srečke Jugoslovanske loterije, podpisaj s tem tudi šloveljubno namena naših organizacij, ki skrbe za slepe, gluhoneme, otroke padlih borcev, vojne invalide in podobno.

VREME ZA ČAS OD 10. DO 19. AVG.

Kratkotrajne nevihte padavine z ohladitvijo se pričakujejo v drugi polovici tekočega tedna (okoli 10. avg.) in sredi avgusta (v roku med 14. in 18. avg.).

V ostalem bo suho vreme z večdnevnimi razdobji jasnega vročega vremena

V nedeljo običajno tradicionalne konjske dirke v Sentjernej, kjer praznuje tamošnji Klub za konjski šport 70-let svojega obstoja. Zjutraj revija konj krško-podrojskega področja, popoldne pa velike dirke.

tudi njihovo vas v omrežje. Kot da bi šli v trgatve ali po balo bogatih nevesti, s takim veseljem so zapregli živino in šli po vodovodni material. Na zboru volivcev so sprejeli sklep, da bo vsako gospodarstvo pomagalo z delom najmanj 10 delovnih dni. Napravili so še mnogo več. Povprečno 23 m jarka so izkopal za vsako gospodarstvo in jarka tudi zasuli ter pomagali pri drugih delih. Skale so vrtali na roke, le dve uri je pomagal kompresor. Danes ima vsa vasa dobro pitno vodo izpod Gorjančev. Zivina ne pije več iz blatnih luž in ljudje se ne boje, da bi dobili tifus zaradi slabe vode. 15 gospodarstev ima vodo že v hiši.

41:1, 44:3

Čudne številke ali ne? Res je, toda povedo veliko. Prva pokaže politično opredelitev vaščanov med vojno, druga razmerje zavestnih naprednih sil nasproti zastonjski. Da, 41 moških vaščanov je med vojno stopilo v partizanske enote, le eden v belogardistične. Od 47 gospodarstev, kolikor jih je v vasi, se jih 44 zavestno prizadeva za napredek in pošteno delo kjer je

80-letnica novomeškega prostovoljnega gasilskega društva

V dneh 10., 11. in 12. avgusta bo novomeško prostovoljno gasilsko društvo slovesno praznovalo 80-letnico svojega obstoja. Objavljamo celoten spored slavnostnih prireditev:

V petek 10. avgusta ob 20.30 na kopališču na Loki predvajanje okotračnih filmov o požarih s poučnim predavanjem.

V soboto 11. avgusta bodo ob 21. uri zagoreli po grčih okrog mesta kresovi. Hkrati bo umetni razsvetljava na Krki, nato pa bo podan na odrčku kopališča na Loki kulturni program:

1. Na pomoč, dramatisirana gasilska recitacija
2. Govor društvenega predsednika
3. Koncert moškega pevskega zbora KD Dušan Jereb
4. godba — plies.

V nedeljo, 12. avgusta: ob 9. uri bo pred rotovžem na Glavnem trgu slovesno razsvetljavo novega gasilskega prapora, ki ga je društvo poklonilo občinski ljudski odbor Novo mesto — iz-

Nasad malin se prav dobro obnese

Podjetje »DANA« na Mirni je pred dvema letoma uredilo nasad malin in ribezelj. Maline so letos prvič obrodile. Čeprav jih je precej skielista toča, je bil pridelek nad pričakovane dober. Na hektaru po-

VREME

Kratkotrajne nevihte padavine z ohladitvijo se pričakujejo v drugi polovici tekočega tedna (okoli 10. avg.) in sredi avgusta (v roku med 14. in 18. avg.).

V ostalem bo suho vreme z večdnevnimi razdobji jasnega vročega vremena

potrebno, trije pa tega še niso spoznali in capljajo za ostalo vasjo. Med njimi je tudi človek, ki je bil včasih napreden. Toda večina se ne zmenja za teh nekaj izjem, pač pa gre za borbo za napredek preko njihove netrževne zavesti in pomanjkanja smisla za lastni in skupni napredek. Uspehov skupnega prizadevanja vaščanov zadržanje tvojce ne zmanjšuje. Ni dvoma, tudi oni se bodo prej ali slej priključili in sodelovali zavestno kot ostali.

Vodovod bo spomenik padlim tovarišem

Vojna vihra je pustila sledove tudi na Grabrovcu. Osem prebivalcev je padlo v borbah, štirje so bili ubiti pri bombardiranju vasi 8. decembra 1942, dva sta umrla na posledicah internacije. Dve gospodarstvi sta bili popolnoma požgani, poleg tega pa je zgorelo še 18 gospodarskih poslopj. Vse še danes ni obnovljeno.

Padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja bodo postavili spomenik sredi vasi. Pravzaprav bo njihov spomenik največja komunalna pridobitev vasi — vodovod. Spomenik bo

postavljen v obliki vrča, iz katerega bo tekla voda. Temelj za spomenik je že napravljen. S prostovoljnimi delom so člani ZB in SZDL nakopali pesek, ga pripeljali na mesto, kjer bo stal spomenik, in zbežonirali temelj, garnizija JLA iz Metlike pa je dala kamion za dovoz marmorja iz Gradaca. Kip iz umetnega kamna izdeluje podjetje v Ljubljani. Ker ni bil dogotovljen, se že dvakrat odložil odkritje spomenika. Upajo, da bo vse urejeno vsaj do občinskega pramika.

Kaj vaščanom ni razumljivo

Skrbno negovani vinogradi ob cesti pričajo o pridonosti gospodarjev. Zelja za donosnejši način obdelovanja zemlje je pri njih močna. Letos pridelek v vinogradih ne bo velik, ker so posledice ostre zime dokajšnje. Navzlic temu so vinogradi prav skrbno obdelani. Res bo nizki pridelek zato še dražji, toda mislijo je treba tudi naprej.

Da mislijo na napredek, dokazujejo obširne razprave in priprave za načrtno obnovo vinogradov. Dosti so že o tem govorili in bili pripravljeni pričeti z delom, nekateri pa so že tudi začeli. Sedaj so v dvomih glede tega nadria, pač zaradi neprodanih zalog vina v kletah in nesorazmerja cen pri vino gradnikih in v gostilni. Ne razumejo, da zasluzi gostilničar veliko kot kmet, ki je vse leto galal v vinogradu in še dokaj drago plačeval galico. Ne razumejo, da je cena pri vinogradniku sedaj nižja kot je bila v jeseni, v gostilni pa je prodajna cena ista. Ne razumejo, da gostinski obrat; uvažajo vino od drugod, doma pa leže neprodane zaloge dobrega in zdravega vina, katerega si marsikateri gost želi, pa ga ne dobi. Ni vse samoodnica, kar raste po naših vinogradih. Izbira je velika tudi v kvalitetnih vinih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DOLENJSKI ODRED tabornikov se pripravlja na partizanski pohod v Kumrovec

Od 22. do 26. avgusta bo v Kumrovcu IV. zlet Zdrženja tabornikov Slovenije, kamor bodo prišli tudi taborniki iz ostalih Jugoslovanskih pokrajin. Slovenski taborniki bodo šli v Kumrovec po starih partizanskih poteh iz izhodiščnih krajev ob Savi, Savinji, Sotli in Mestinjski. Dolenjski taborniki bodo organizirali iz vrst članov Rodu gorjanskih tabornikov iz Novega mesta, Družine svobodnih gozdov v Kočevju in Družine okamenelih svatov iz Ribnice Dolenjski odred, ki bo šel na partizanski pohod v Kumrovec že v petek, 17. avgusta. Naši taborniki bodo na tem potovanju obiskali Otočec, Kr. novo, Zameško, Kostanjevico, Podbočje, Buševo vas in Cerklje, Brežice, Dobrovo, Staro vas, šli čez Sotlo in po hrvaški strani skozi Klanjec in pod Cesarjgradom v Kumrovec. Med potjo bodo imeli praktične vaje v forsiranju Krke in Sotle, različna pomorska dela, terenske igre, signalizacijo, reševanje in podobno, pripravili bodo več

partizanskih mitingov za vaščane, obekali bodo letalce in muzej v Brežicah, mnoge znane kraje partizanskih bitk in posamezne borbe NOV. Seveda bodo med potjo vsak večer postavili potovalni tabor in si sami kuhali; z vozovi, kuhinjo in orodjem jim pomaga novomeška garnizija JLA, ki je tudi tokrat pokazala vse razumevanje za lepe načrte naše mladine in njeno željo spoznavati domače kraje.

V Kumrovcu bo veliko tekmovalništvo v taborniškem mnogo, boju, ki obsega orientacijski tek, signalizacijo in postavljanje šotorov. Novomeški taborniki bodo za to tekmovalništvo pripravili 18 tekmovalnih skupin, na pohod pa bo šlo kakih 50 do 60 članov taborniške organizacije.

Slikanje pljuč v osmih občinskih novomeških okrajih se bliža koncu. Ponekod je šlo brez vsakih težav, ker so ljudje razumeli, da je to v njihovo korist in ker so pri tem pomagali krajevni aktivisti in odborniki. Po zaključku akcije bomo objavili pregled, kakšna je bila udeležba v posameznih krajih.

Delovne sile preveč in — premalo

Na posredovalnici za delo imajo vpisanih dokaj ljudi, ki so trenutno brez zaposlitve. Navzlic temu pa jih podjetja, ki potrebujejo delovno silo, ne dobe. Tako podjetja, ki grade avtocesto, potrebujejo večje število moške nekvadratirane delovne sile. Poleg rednega za služka dobe delavci na avtocesti tudi terenski dodatek.

Ker niso prišli k fluorografiranju

Slikanje pljuč v osmih občinskih novomeških okrajih se bliža koncu. Ponekod je šlo brez vsakih težav, ker so ljudje razumeli, da je to v njihovo korist in ker so pri tem pomagali krajevni aktivisti in odborniki. Po zaključku akcije bomo objavili pregled, kakšna je bila udeležba v posameznih krajih.

Čeprav je ta akcija v prid vsakemu posamezniku in uspešni borbi proti jetiki in je udeležba na fluorografiranju po sklepu okrajnega ljudskega odbora obvezna za vsakega prebivalca, so se našli posamezniki, ki se smatrajo za posebno pametne in velike junake, če se ne odzovejo vabilu vodstva akcije. Odlok o obveznem fluorografiranju določa tudi kazni za tiste, ki bi se pregledu namerno izognili ali se pozivu ne odzvali. Vsi taki so že bili ali pa bodo kaznovani. Navajamo seznam kaznovanih v občini Kostanjevica in Sentjernej.

Nenehna skrb za proizvodnjo

S seje okrajnega komiteja ZKS Novo mesto

Na razširjeni seji okrajnega komiteja ZKS Novo mesto so 28. julija razpravljali v glavnem o gospodarskem stanju v okraju v letošnjem prvem polletju. O gospodarstvu je poročal na seji predsednik OLO Franc Pirčević.

V poročilu se je dotaknil izpolnjevanja plana v posameznih podjetjih. V glavnem so podjetja v proizvodnji v prvem polletju nekoliko pod planom,

razen nekaterih podjetij, kjer so polletne plane tudi presegle. Pri tem je treba omeniti, da je znaten del podjetij sezonskega značaja, odnosno odvisen od vremenskih razmer, zato podatki o proizvodnji v prvih šestih mesecih ne pokažejo pravega stanja proizvodnje. Navzlic temu so na seji poudarili, da morajo organi delavskega samoupravljanja nenehno spremljati proizvodni proces ter vložiti vse napore, da bo proizvodnja tekla po planu.

Cene na trgu so se ustalile, odnosi nekoliko padajo. Tako indeks cen v primerjavi z letom 1955 v istem razdobju kaže rahel padec pri obuvi (ženskih čevljevih in moških nizkih čevljev). Občutno so se znižale cene pohištva in opreme. Tudi tekstilne blago in nekateri prehranski predmeti (margarina, mast, poper) kažejo indeks navzdol. Enako gradbeni material. Zlasti se je znižala cena cementa in deloma betonskega železa, nasprotno pa je cena

Bolničarska šola v Novem mestu

Svet za zdravstvo in svet za šolstvo pri OLO Novo mesto sta sprejela predlog, da se v Novem mestu ustanovi šola za bolničarke, ki je več kot polstoletna. Na Dolenjskem je vsa leta izredno primanjkuje nižje medicinskega kadra, na drugi strani pa je veliko mladih deklet, ki jih poklic bolnišnice streežnice veselji. Čeprav še ni

11. številka Uradnega vestnika OLO

31. julija je izšla 11. številka Uradnega vestnika okraja Novo mesto, ki prinaša odlok o proračunu Okrajnega ljudskega odbora za leto 1956.

Zgradili bomo velik kombinat aluminija

Pred dnevi je bil v Moskvi podpisan sporazum med visokim FLRJ, Sovjetske zveze in DR Nemčije o sodelovanju pri izgradnji velikega kombinata industrije aluminija. Zgradili bomo tovarne, v katerih bomo na leto proizvedli 100.000 ton aluminija. Za začetek prvih del bomo dobili od Sovjetske zveze in Demokratične republike Nemčije posojilo 175 milijonov dolarjev proti 2% letnim obrestim. Naša država bo to posojilo odplačevala z izdelki proizvodnje tega kombinata in z valjanimi izdelki iz aluminija. S tako veliko proizvodnjo aluminija se bomo uvrstili med države, ki proizvajajo največ aluminija na svetu.

Košnice kaotnih Gorjančev vabijo na gorsko sonce — k počitku in oddihu ...

Nenehna skrb za proizvodnjo

S seje okrajnega komiteja ZKS Novo mesto

Na razširjeni seji okrajnega komiteja ZKS Novo mesto so 28. julija razpravljali v glavnem o gospodarskem stanju v okraju v letošnjem prvem polletju. O gospodarstvu je poročal na seji predsednik OLO Franc Pirčević.

V poročilu se je dotaknil izpolnjevanja plana v posameznih podjetjih. V glavnem so podjetja v proizvodnji v prvem polletju nekoliko pod planom,

razen nekaterih podjetij, kjer so polletne plane tudi presegle. Pri tem je treba omeniti, da je znaten del podjetij sezonskega značaja, odnosno odvisen od vremenskih razmer, zato podatki o proizvodnji v prvih šestih mesecih ne pokažejo pravega stanja proizvodnje. Navzlic temu so na seji poudarili, da morajo organi delavskega samoupravljanja nenehno spremljati proizvodni proces ter vložiti vse napore, da bo proizvodnja tekla po planu.

Cene na trgu so se ustalile, odnosi nekoliko padajo. Tako indeks cen v primerjavi z letom 1955 v istem razdobju kaže rahel padec pri obuvi (ženskih čevljevih in moških nizkih čevljev). Občutno so se znižale cene pohištva in opreme. Tudi tekstilne blago in nekateri prehranski predmeti (margarina, mast, poper) kažejo indeks navzdol. Enako gradbeni material. Zlasti se je znižala cena cementa in deloma betonskega železa, nasprotno pa je cena

Bolničarska šola v Novem mestu

Svet za zdravstvo in svet za šolstvo pri OLO Novo mesto sta sprejela predlog, da se v Novem mestu ustanovi šola za bolničarke, ki je več kot polstoletna. Na Dolenjskem je vsa leta izredno primanjkuje nižje medicinskega kadra, na drugi strani pa je veliko mladih deklet, ki jih poklic bolnišnice streežnice veselji. Čeprav še ni

11. številka Uradnega vestnika OLO

31. julija je izšla 11. številka Uradnega vestnika okraja Novo mesto, ki prinaša odlok o proračunu Okrajnega ljudskega odbora za leto 1956.

Zgradili bomo velik kombinat aluminija

Pred dnevi je bil v Moskvi podpisan sporazum med visokim FLRJ, Sovjetske zveze in DR Nemčije o sodelovanju pri izgradnji velikega kombinata industrije aluminija. Zgradili bomo tovarne, v katerih bomo na leto proizvedli 100.000 ton aluminija. Za začetek prvih del bomo dobili od Sovjetske zveze in Demokratične republike Nemčije posojilo 175 milijonov dolarjev proti 2% letnim obrestim. Naša država bo to posojilo odplačevala z izdelki proizvodnje tega kombinata in z valjanimi izdelki iz aluminija. S tako veliko proizvodnjo aluminija se bomo uvrstili med države, ki proizvajajo največ aluminija na svetu.

Zahvala bosenskih tabornikov

Prebivalcem Novega mesta, posebno pa še tovarišem članom Rodu gorjanskih tabornikov in tovarišem garnizije JLA Novo mesto, vojna pošta 1693, ki so nam nesebično pomagali pri organizaciji tabora v Srebrničah in nam omogočili, da smo preživeli 25 nepozabnih dni v prelepi Dolenjski se najpogosteje zahvaljujemo! Vsem novomeščanom pošiljamo prične pozdrave! Osnovni izvidniški (taborniški) odredov BOSANSKI NOVI in PRJEDOR

Komu sta pomagala žegnana voda z Zaplaza in sv. Lucija iz Zalisca...

Krščansko usmiljenje do bližnjega je lepa parola, ki jo nekateri radi poudarjajo ob vsaki priložnosti. To usmiljenje bi moralo biti še posebno veliko do starega in bolnega človeka, ki si sam ne zna in ne more pomagati. Povsem naravno je, da bi morali, imeti tako krščansko usmiljenje predvsem tisti, ki ga propagirajo, govore o grehni in celo smrtnih in drugih božjih kaznih, ki zadenejo človeka, če se ne rešna po božjih zapovedih. Spodnji primer ponovno dokazuje, da ni tako...

V Zuzemberku živi odnoso životari 82-letna Jera Sprajc. Btera je in bolna. Ne vidi in

se denar. Res mu je pobožna žena dala 1000 din za popravilo cerkve na Brezjah in 300 din za maše. Smolič se je še vrnil. Kot je zatržil Sprajcarjevi, se je odločil za božjo pot v Lurd. Od tam ji bo lahko prinesel žegnane vode, ki ji bo pomagala na obeh in nogi. Spet je dobil tisočak na ta račun. »Pomoči! pa še ni bilo konec. Prišel je spet in povedal za neko romarsko pot na Štajerskem. Kdor jo obišče, si izprusi velike milosti. On da bo šel tja, starica pa naj kaj da za maše in doma pridno molči. Spet je dobil tisočak...

Pobožni ženi je Smolič tudi navtičil, da voda iz izvira na Zaplazu nad Catežem pomaga ozdraviti. Tisoč din je prejel za popravilo cerkve na Zaplazu, ženi pa je prinesel »zdravilno« vodo, da si je z njo mazala oči in nogo. Tudi sosedu se je mazala, uspeha pa ni. Smolič je ob tej ugotovitvi poudaril, da pač premalo molita! Potem je Smolič poklical na pomoč sveto Lucijo iz Zalisca, češ da je znano, kako ta svetnica rada pomaga bolnikom, če jo prošjo pomoči. Seveda zastoji ne, kajti tudi svetniki obrabljajo denar... 500 din je prejel za popravilo cerkve v Zalisca, s čimer naj bi si žena kupila pomoč svete Lucije, pa še 500 din je dala za cerkev v Dobriču. Bo bolj držalo, če si kupi milost še pri farnem svetniku.

Zadovoljno je Smolič opravil svojo pobožnjakarsko poslanstvo. Kaj bi ne, saj si je na ta račun privoščil marsikaj. Tisočaki so mu »prav prišli«, kot sam trdi. Seveda ni šel po »zdravilno« vodo na Zaplazo, pa je za natočil neke umazane vode kar v domači cerkvi v Dobriču. Po mazanju z njo je bilo zdravje žene še slabše, kar je povsem naravno. Tudi pojačana molitev žene in njene sosedu, ki sta skupno uporabljali mežnarjevo »zdravilo«, ni nič pomagalo, da bi umazana voda postala čudežno zdravilo. Zelo pa je pomagalo mežnarju, saj je za prejeti denar vrnil precej kozarcev in litrov. Kljub vsej pobožnosti, je kazno, da sam je bolj veruje v »zdravilno« moč dobrega vina kot žegnane

Dobravski mežnar Smolič — zaščitnik ljudskega zdravja...

Dolenjska hrani še mnogo malo znanih naravnih znamenitosti

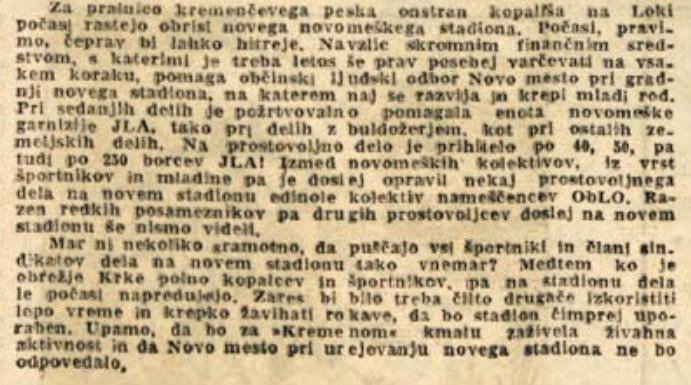
Dolenjska, ki je veljala tako dolgo časa kot gospodarsko in kulturno zaostala pokrajina, se je pričela šele po osvoboditvi resno predramljati. Gospodarskemu in kulturnemu dvigu lahko pomaga tudi razvoj turizma, ki pa je na Dolenjskem šele v prvem razvoju. Ker je pri nas še malo delavnih turističnih društev, bi jih bilo treba v vseh večjih krajih ustanoviti, da bi odkrivala vse naravne znamenitosti in s tem privabljala obiskovalce.

Ene takih naravnih znamenitosti je še malo znana »Ledena jama« v bližini vasi Kunčen v kočevskem hribovju. Najprimernejša pot k »Ledeni jami« vodi iz Dol. Toplice čez prijazno vas Podturn pod rožični hribi, po lepi vinski poti do pobožne vasi Bodonitice. Tu si izletnik lahko ogleda Bazo 20 — znamenitost iz NOV. Od Bodonitice vodi proti Kunčnu lepa gozdna pot med nešteti smrekami in bukvami. Med gozdinimi jasami se odpre lep pogled na daljnja hriba, po dobri podruzi uri hoda je vas Kunčen. Na severni strani vasi se še vidijo razvaline gradu Kunčen, katerega lastnik je bil grof Kunt. V tem gradu se je dolgo skrivala pred testovimi zasledovalci nesrečna Veronika Deseniška, druga žena celjskega grofa Friderika.

Iz Kočevja

Malokje v naši Dolenjski naredijo volkovi toliko škode divjadi kot na Kočevskem. Čeprav so za uničenje volkov razpisane nagrade, lovske družine ne dosežejo tistega, kar si želijo. Pohvale vredno je pa delo lovcov goštevnege lovstva »Rog« iz Kočevja; junja in julija so nenehoma zasledovali volkove in posledica njihove požrtevnosti je bila, da so uničili 5 volkov, kar je res lep plen.

Pred dnevi sta šla na divji lov Roman Mihelič z Pungerta in Ludvik Tušek iz Črnega potoka v lovkoposki občini. Nista imela sreče, zasledil ju je lovec domače lovske družine. Ko sta videla, da sta prepoznana, sta začela bežati, Mihelič je imel napojeno predelano kratko italijansko puško in jo je med begom stisnil k telesu. Po nesečji se je puška sprožila in ga huje ranila. Ko je Mihelič videl, da ni pomoči, je v zadnjem trenutku še napojil puško in si dal v prsa smrtonosni strel.

Za pravnice kremenčevega peska odstran kopalka na Lohi počasi rastejo obrobje novega novomeškega stadiona. Počasni, pravilno, čeprav bi lahko hitreje. Navale skromnim finančnim sredstvom, s katerimi je treba letos še prav posebej varčevati na vsakem koraku, pomaga občinski ljudski odbor Novo mesto pri gradnji novega stadiona, na katerem naj se razvija in krepi mladi rod. Pri sedanjih delih je nedostopno pomagala enota novomeške garnizije JLA, tako pri delih z buldožerjem, kot pri ostalih zemeljskih delih. Na prostovoljno delo je prišlo po 40, 30, pa tudi po 230 borcev JLA izmed novomeških kolektivov. Iz vrst športnikov in mladine pa je dostaj opravil nekaj prostovoljcev OHO. Razen redkih posameznikov pa drugih prostovoljev dostaj na novem stadionu še nismo videli.

Mar ni nekoliko aramotno, da puščajo vsi športniki in člani atletičarskega kluba na novem stadionu tako vnevar? Medtem ko je obrobje Krke počasi kopalec in športnikov, pa na stadionu dela le počasni napredujejo. Zares bi bilo treba čisto drugače izkoristiti lepo vreme in krepko šahivati rokava, da bo stadion čimprej uporaben. Upamo, da bo to »Kremen« kmalu zaščitva živahna aktivnost in da Novo mesto pri urejanju novega stadiona ne bo odpuvedalo.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: od 10. do 15. avgusta: ameriški barvni film »Pesem zistega zapada«. Od 14. do 18. avgusta: ameriški film »Trinajsta ura«.

DOM JLA — NOVO MESTO: od 11. do 13. avgusta: ameriški barvni film »Južno od Sahare«. Od 14. do 16. avgusta: ameriški barvni film »Destri«.

TREBNJE: 11. in 12. avgusta: ameriški film »River Street«. Predstava v nedeljo ob 14.30 ur.

KOSTANJEVICA: 12. avgusta: švedski film »Dobri vojski Bum«. 13. avgusta: avstrijski film »Dva v avstvu«.

DOL. TOPLICE: 11. in 12. avgusta: francoski barvni film »All Baba in 40 razbojnikov«. 13. avgusta: belgijski film »Banket hitopiscev«.

SENTJERNEJ: 11. in 12. avgusta: mehiški film »Trije pustolovci«.

MOKRONOG: 11. in 12. avgusta: jugoslovanski film »Ešalon Dr. M.«.

METLIKA: 11. in 12. avgusta: ameriški film »Gospa Manjvera«.

Potujoči kino Novo mesto

predvaja italijanski film »Sreca«: 11. avgusta ob 20. uri v Stojčah, 12. avgusta ob 18. uri na Dvoru in ob 18. uri v Strazi.

Nadaljevanje gradbenih del pri vodovodu v metliški občini

Republiška pomoč je omogočila nadaljnjo gradnjo vodovoda v občini Metlika. Strokovna dela je dobilo kot cenilski podizvajalec Splošno gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta. Začetki so z delj pri vasi Hrast.

Po vzgledu Grabrovcnanov so tudi prebivalci vasi Gornja in Dolnja Lovčica, Trnovec in Dragomilja vas (vaskani Berče vasi) so to sklenili že lani) sklenili na zboru volivcev, da pomagajo dograditi vodovod, saj vsi želijo, da pridejo čimprej do dobre in zdrave pitne vode. Sedaj ko se vodovod gradi, so se spomnili, koliko časa in truda jih stane dovoz vode ob vsaki suši, zato so sklenili pomagati pri gradnji po svojih močeh. Po osnutku odloka, ki so ga sprejeli na zboru volivcev z večino glasov, katerega pa mora še potrditi občinski ljudski odbor, je krajevni samoprispevek za gradnjo vodovoda progresiven. Obveza vsakega gospodarstva se določi po davčni osnovi. Do 30.000 din davčne osnovne znaša obveza izkop 10 kub. metrov jarka, vendar se pri tem upoštevajo razmere posameznega gospodarstva, posebno gospodinjstva. Pri večji davčni osnovi se obveznost zvišuje in znaša pri davčni osnovi 100.000 din, 24 kub. metre jarka. Izkop enega kubičnega jarka cenijo na 600 din. Vsako gospodarstvo, ki izpolni svojo obvezo po sprejetem odloku, ima pravico do brezplačnega priključka vodovoda.

Velika udeležba volivcev na zboru, kjer so sprejeli to obvezo, in pripravljenost ljudi pomagati, da se za vedno rešijo skrbi za vodo, dokazuje, da ljudje pravilno cenijo prizadevanost ljudske oblasti, da jim tudi v tem pomaga. S skupnimi napori bodo uspehi gotovo večji in popolnejši.

METLIKA

Potrošniki ne morejo razumeti, zakaj je v Metliki sveže meso dražje za 20 do 30 din, kot je na Jurjevskem brodu v sosednji Hrvaški, ki je samo dober kilometer oddaljen od Metlike. Metliški mesarji kupujejo živino pred klavnico in torej nimajo nobenih stroškov z dogonom, meso pa prodajo prav tako drago kot drugod, kjer imajo z dogonom ali prevozom živine znatne stroške. Cenizne se pritožujejo tudi živinorejci, češ da za vsako stvar odbijajo na težji živine.

Novo mesto

V času od 30. julija do 5. avgusta je bilo rojenih 23 dečkov in 19 deklic.

Poročila sta se: Mehle Jožef, trgovni delavec, in Sekula Kristina, kmetovalka, oba iz Zabijske vasi pri Novem mestu.

Umrli so: Weiss roj. Konda Nežica, žena posestnika, 28 let, iz Loke pri Črnomlju, Višek Marija, gospodinja, 61 let, iz Novega mesta, Lunder Jožef, upokojeni rudar, 47 let, iz Salke vasi.

Gotna vas

Rojena je bila ena deklica.

Gradac

Julija sta bili rojeni dve deklici.

Parodnišnice iz Novomeske

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Senica Terezija iz Črnomlja — deklica, Zgajnar Anica iz Gaberc — deklica, Kiančar Marija iz Razbor — deklica, Fljšanin Jožefa iz Novega mesta — deklica, Mežnar Jožeta iz Jugorja — deklica, Mavšar Albina iz Irče vasi — deklica.

Starčki pri poličku

Kapljice vina visijo na robu kozarcev ko drobni cekinčki.

— Ej, takrat v stari Jugoslaviji... se razneži starček Tomaž.

— Tako ne bomo živeli nikoli več, pove starček Peter. — Zdaj pride le še zapeček, roženkranc, smrt!

Starčekom se svetilo oči. — Čuj, Tomaž! reče starček Peter. — Le kako sem te gnjavil zaradi mejnika pri Zalko. To so bila lepa leta. Zalko si me prošil, naj popustim...

— Takrat je šla krava... reče trpko starček Tomaž. — Otroci so bili dve leti brez mleka. Dva leti zaradi tvoje trme. — Kaj boš, pravica je bila moja, tako je bilo.

— Nič ni bilo tako, Tomaž. Sodnijo si mazal, da ni nikjer zaškripala. Taka je bila rajna pravica.

— Kaj? Kakor da bi zdaj ne vzel tiste moje zemlje nazaj, ki ti jo je agrarna oblast dala. Vidiš, vse so mi vzele, drago, tako je danes z našo pravico. Svet so postavili na glavo. Zdaj se na mojem tvoj sin šopiri.

— Kaj sta spet začela, se medlo nasmiha starček Andrej. — Za grob sta zrela, kakor mi val, pa bi se še za zemljo lasala. Kar dosti je bo poldrug meter za vsakega. Jaz pa pravim: na zdravje rajne Avstrije!

— Tako le živo pritegne četrti starček Gričarjev Janez. — Pilmo, saj ne bomo dolgo.

Starci predvedejo palice iz desne v levice in na klop in plejo.

— Takrat je imel denar drugače veljavno kot danes, reče polglasno Andrej in si obrise usta. — Ze krono sem težko ustal, — Ze krono sem težko ustal, goldinarji pa so samo na sejmih žvenketali v šepu.

— Dobro besedo si rekel. In kako zadovoljni smo bili ljudje z vsem. Bob smo jedli, nezablen modnik, ovenen kruh in ni-smo podrnjali.

— Danes bi skoraj kornez ne sadil več. Tvoj sin, Tomaž, je vse polje zasadil s pšenico. Le kaj boče? Vrag in tako gospodarstvo.

— Vrag in tako gospodarstvo. Svetili smo s trskami in petrolko, danes pa žice.

— Se to, Tomaž? Mene je bilo v rajski Jugoslaviji sram, če sem moral, srečnike, Poskaj, bratec, smrečico, daj, steši si smrečico; to bo pikal.

— Saj ne rečem. Je pa že bilo v Rajni drugič za to reči. Sel si in vzel živino: posekal, oklestil, naložil, odpeljal. Sam svoj gospod. Prédal. Tiste dinarje za davke plačal vedno iz hoste. Toda mlademu se ni tremel, goldinarji pa so samo na sejmih žvenketali v šepu.

— Tri dinarje na trio, reče žalostno starček Tomaž. — Pa nikjer taberharjev. V Rajni so prišli za pijačo in za kruh, takeras dal težke jurje, pa bodo komaj povrh brskali.

— Ni lahko mladim, pravi starček Peter. — Mi smo prodajali hosto in sedeli delj v gorici, ko pri nihav, danes pa pravijo: živinorejci, sadjereja, gnojilnice jame in prekleta hibrida.

— Ta se pašpet preveč. Kar pomnim, je šla gnojilnica po sredi ceste, zdaj pa nasenkraj jame in napol zastoj cement. Kaj misliš, Peter, da bo res dala oblast kakšno stvar zastoj? Jaz pravim, da bo vse gnojilnice name oblast »obrala nazaj, ali pa v skupno!

— Pusti to, Janez, to bodo mladi rešili, pravi otožno Peter in srkna iz kozarca. — Mi smo živeli v rajskih državah. Ej, takrat v rajski Avstriji... Starčku zablete oči. — Pilmo, možje, zdaj je nov svet in mi ga ne razumemo. Saj ne bo nikoli tako, kot bi mi hoteli; nihče nas ne postula. Stari smo. Starčki onemijo in gledajo skozi okno, da bi si ne videli v oči.

Za gorico zahaja toplo poletno sonce.

Kapljice vina visijo na robu kozarcev ko drobni cekinčki.

— Mile Rog

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Propagandni turnir v Novem mestu

KONČNI VRSTNI RED: 1. TONE ŠKERLI, 2. SLAVKO SITAR, 3. SAMO MEDIC.

Propagandni šahovski turnir, ki ga je priredilo novomeško šahovsko društvo v počastitev Dneva vstaje, je v glavnem za končan. Čeprav je ostalo še nekaj partij zadnjega kola. Vse kaže, da se po končanem odloženih stanih na tabeli položaj, toda sprejeda je figuro in izgubil. Po-

sebno ugodno presenečenje turnirja je Medic, ki je po daljšem času spet nastopil na močnejšem turnirju. Ta vsestranski športnik in šahist je šele proti koncu prišel v formo in je z dobro igro zaslužen osvojil tretje mesto. Po petih zaporednih zmagah je premagal še Sitarja, nato pa je z dobro obrambo tudi Škerliju odlošil pol točke. S 7 in pol točkami je za poldruge točke prekorajši svoj plan za potrditev druge kategorije. Dr. Golč je tudi na tem turnirju pokazal, da kljub rednim nastopom še vedno spada med najboljše novomeške šahiste. Tudi on je s 6 in pol točkami prekorajši svoj plan za potrditev iste kategorije. Po dobrem startu je prišel iz turnirja in je zato zadnjič za Golčevca je ta plasman očito boljše nasprotinke. Lanaki prvaki Novega mesta — Dokl je še med zmagovalci, čeprav tokrat ni najbolje zaigral. Avsec in Gajski sta ostala pod 50 odstotkov. Posebno za Golčevca je ta plasman očito boljše nasprotinke, pripomniti pa je treba, da je zadnje tri partije predal. Od ostalih se je še dobro plasiral Vitanc, ki napreduje od turnirja do turnirja.

Vrstni red pred zadnjim kolom: Škerli 8 in pol, Sitar 8, Medic 7 in pol, Dr. Golč 6 in pol, Primc 6, Dokl 5 (I), Gajski in Avsec 4 in pol, Vitanc 4, Jenko 3 in pol

Moštevno prvenstvo dolenjske

Bojanič, Vitanc, Jenko, Piskar, Markelj, prof. Dobovec, Kastelic, Skrabl, Kotnik, Čerček, Kruljac, Popovič in Kačunič.

Po zadnjih obvestilih bo finale moštevne prvenstva Dolenjske za leto 1935 v Črnomlju v soboto in nedeljo 18. in 19. avgusta ali pa 23. in 24. avgusta. Točen razpis prvenstva bodo vsi finalisti pravočasno prejeli. Opozarjajo se tiste šahovske enote, ki bodo dale finaliste za moštevno prvenstvo Dolenjske, da se četverbojca v Črnomlju zanesljivo udeležijo.

Olimpijski kandidati bodo trenirali v Kočevju

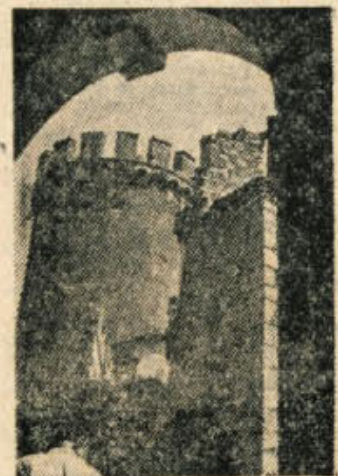
Kakor poročajo novice, bodo jugoslovanski atletski kandidati za udeležbo na olimpiadi v Melbourne (Avstralija) vadili prvih 23 dni na skupnem treningu v Kočevju. Tako je sklenila Atletska zveza FLJ v Beogradu. V Kočevju bodo videli Lorgerja in Babovičevca (zapreke), Bežak in Račič (kladivo), Usenkova in Količkova (kroča) in ostale, razen Milčiča in Muraše, ki bosta trenirala v Mariboru. Na sklop Atletske zveze so nedvomno vplivale tudi odlične športne naprave, lepi tereni za tek, šah drn in sren in ugodno podnebje.

Na obisku po gorenjskih in primorskih muzejih 7. do 9. julija 1956

Tabor ob morju

Modro nebo, morje zlata po zelenem valovju gričev, težko zorenje trte, pesem skrčatov, hiše, gradovi, trdnjavijski stolpi, v daljavi srebrna furlanska nišina in spet prigravica nad polnimi brajdami, skrčati, češnje in breskve pa briški nektar v kleteh, ki se mu zlata rebula pravi.

Stojimo pred vhodnim stolpom v Smartnem v Brdih in

Rihenski grajski stolp v Braniku

prijatelj Ludvik nam tolmači. Smartno — obzidana vas na odsekanem bregu, središče današnjih Brd. Kamnite, na kup zgenete hiše, ozke ulice, ob straneh stolpi — nekdanja trdnjava iz avstrijsko-benečanskih vojn v 16. in 17. stoletju.

Hodimo po ozkih ulicah, pod napuščji, pod ganki, pod kaml-

ni. Se v briško kuhinjo stopimo. In bilo bi čudno, če ne bi v tem kraju, v arcu Brd poskušali tudi briškega nektarja.

Medana, vas, ki ji je krivična državna meja vzela tretjino zemlje na jugu, kjer človek razočaran strmi na slovensko zemljo, ki je ostala onkraj meje. Čel Sieverjan z Oslavjem je tam, Pevma, Rutarje, Dolenje, Mirnik... Briči so kot v vreči, iz katere je samo ozek izhod. Ena sama pot čez Vrhovlje je v Brda, ena sama pot nazaj! Steer pa vse naokrog krivična meja.

Vendar je kljub temu v Medani dobra volja. Najlepi zadržni dom v Brdih imajo. Ko se razgledamo po vasi, ko obiščemo še Gradnikovega brata na domu, se ustavimo v »Gostilni veselih kmetov«, kjer nas čaka kosilo, rebula na mizi in veseli Briči. Nič novega ne bom zapisal, če povem, da smo bili veseli tudi mi.

Ustavimo se v Vipovžah, v kraju z dvema gradovima. Stara, sredi močnih cipres, v katerem so imeli goriški Atemi si svoj lovski san, so že pred stoletji močno razmajale benečanske kroglice, danes pa služi grajska klet zadržji. V novem gradu, nekdanji lasti baronov Teufenbachov, pa prav tako vrvi živahno združeno življenje tamošnjega kmetskega kolektiva.

In potem gremo skozi Kozano — tudi tu najdemo v družbi našega Ludvika novo prijazno družbo! — v Kojško, nekdanjo

prestoilnico goriških Brd. Nje. gov Sveti Križ je eden največjih umetniških spomenikov na Goriškem (kralni gotski oltar s freskami v prezbitariji iz 15. stoletja in še dva stranska »zlati« oltarja). V farni cerkvi v ista dve dragoceni podobi Paola Veroneseja in poleg zakristije je ohranjena stara gotška kapelica. — V koščanskem gradu pa je ostala zgodovina in v grajskih vratih, grofovskih grbih in marmornih ploščah na grajskem dvorišču, sicer pa se je tudi v tem gradu razraslo novo življenje.

Pozen popoldan je že, ko se čez Vrhovlje vračamo mimo Prelesa (v tamošnji podružnici sv. Ahaca so znamenite freske iz 15. stoletja, ki so jih po osvoboditvi kopirali za razstavo naše srednjeveške umetnosti v Parizu) v dolino Soče. In že drsimo po lepi gladki cesti zopet mimo sledov iz prve svetovne vojne — v Novo Gorico

Tretje jutro nas najde v Kromberku pri Gorici. Velik, častiljiv grad Coroninjev, obdan z zelenjem stoletnih dreves je danes ves namenjen za goriški muzej. Oba prednja stolpa sta porušena že iz prve svetovne vojne. Toda odgovorni ljudje na okraju v Novi Gorici so obljubili svojo pomoč in jo tudi že dajejo. Za praznik vstaje slovenskega naroda so v obnovljenih prostorih odprli zbirko NOB. Potem pridejo na vrsto še ostali oddelki, med katerimi ne bo najmanj zanimiv tisti, ki bo prikazoval Slovence na tisoletni straži pred romanskim navalom.

Na goriški Kostanjevci si v samostanu še ogledamo grobnico zadnjih francoskih kraljev Burbonov, potem pa se potegnemo skozi Dornberk (Zal hrib) v Branik, kjer je dolga leta živel in delal Simon Gregorčič. Plošča, ki so jo Italijani razbili in jo je takrat razbito skrili zaveden vaščan, danes znova krasí steno občinskega poslopja.

Mogočen grad nad Branikom je bil v zadnji vojni poškani. Zda ga deloma obnovljajo. Škoda čudovite zgradbe, če bi jo pustili propasti.

Nato skozi Dutovje — središče kraškega terana! — v Tomaj. Tu se ustavimo pred hišo smrti pesnika kraških skal, brina in borovcev — Srečka Kosovelca. Potem drsimo dalje čez Kras, mimo vrtač, redkih borovih gozdičev in skalnatih gmanj, na katerih v žarkem popoldnevu rezko odmeva brnenje skrčatov.

Predjamski grad, nekdanje zatočišče roparske vitezje Erasma, je pozneje doživel še nekaj prezidav. Zgrajen v navpični,

nad sto metrov visoki pečini, s svojim grajskim muzejem privablja letno na tisoče domačih in tujih obiskovalcev. Med njimi smo bili letos tudi mi.

V Postojni obiščemo še Notranjski muzej, prostoro speleološkega (jamskega) pa pravkar preurejajo. In nato zdrsimo po široki betonski cesti proti Ljubljani.

Skozi Dolenjsko, se vozimo v temni poletni noči.

Za zaključek: pokrajinski in krajevni muzeji in Slovenskem si krepko utirajo pot. Potrebni so, kajti centralni muzeji ne morejo opraviti vsega muzejskega in spomeniškovarstvenega dela v naši ožji domovini. In nujno je, da krajevne zanimivosti ostanejo v kraju, kjer so zaživele, kjer so se dvignile in zrasle z ljudstvom. Znamenje časa so, podoba zemlje in njenih ljudi. Ne smejo se ločiti iz okolja, kamor spadajo.

Kot večina naših muzejev — morda so od 40 muzejskih ustanov v Sloveniji komaj tri, štiri svetle izleme — tudi gorenjskim in primorskim muzejem primanjkuje prostora. Toda ustanove so tu, zrcalo narodove kulture so. Treba pa je, da je to zrcalo dovolj veliko, da zav-

Smartno v Brdih

jame vse dobe, vse zgodovino, vse duhovno, materialno in socialno plat posamezne pokrajine. Zato naj se muzeji ne duše. Več zraka, več prostora, več razumevanja!

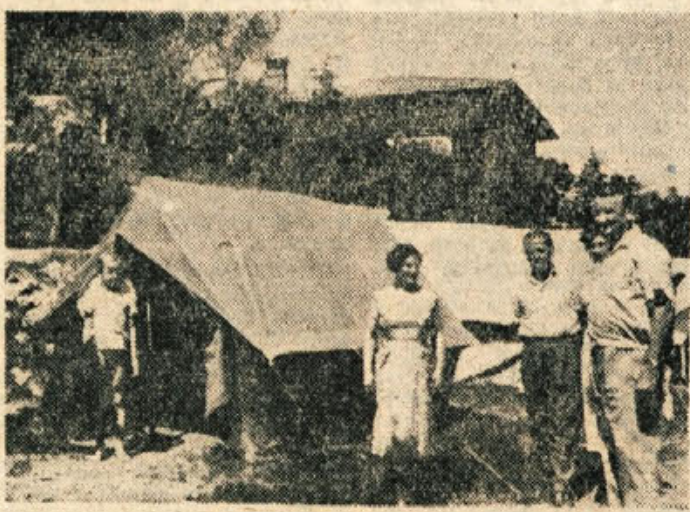
In prav na kraju topila zahvala vodstvu okraja v Novem mestu, ki je dolenjskim in belokranjskim muzejem omogočilo to poučno ekskurzijo. Nihče ne more zanikati: bila je potrebna in koristna.

Jože Dular

V vsako našo hišo in družino: DOLENJSKI LIST!

ki ga je povzročil pamik, je neusmiljeno prevrnil tri vedra kompota, k so ga hladili v hladnem izviru tik morja. V žurah ob tabornem ognju je bila ostra kritika zaradi izgubljenega kompota.

Nekateri taborniki so posebej uživali v raziskovanju morskega dna. Velike morske ječke in razne školjke, morske zvezde,

Obisk predsednika OLO tov. Franca Pirkoviča v taboru medvedkov in čebelco v Medveji

ovinku vrh klanca marsikateri vozač ustavi vozilo, da se naučije čudovitega pogleda, ki se tu odpre na naselje šporov si ve, zelene in rjave barve, razpostavljeno v treh terasah tik nad morjem. Res dober okus je imel prof. Glonar, da je našel ta prostor...

Od srede junija do konca oktobra uživa dolenjska mladina v štirih izmenah lepoto Jadrana. Kdor sam ne vidi, ne verjame, koliko barv ima to morje.

Kako preživlja naša mladina dneve pod šotori? Vse se vrli okrog morja. Taborni red predvideva kopanje dvakrat na dan, a mnogi tudi v času opoldanskega odmora ne vzdreje in brskajo po obali ali pa vztrajno čepijo na skali in mečejo trnek v morje. Ribiške karte tu niso potrebne.

Za vzdrževanje discipline v taboru so predvidene razne kazni. Najhujša je prepoved kopanja, ki jo taborovodja uspešno uporablja.

V dveh, treh tednih človek kaj malo spozna morje, ki ima svoje muhe. Ježkove bodice so prva nevarnost za prevrnete kopalce. Od morskih valov razjedeno skalovje je marsikateremu neprevidežu razrezalo kožo. Skakalci v vodo so spoznali krdo morskega dna in ugotovili, da ni vseeno, ali skačejo ob plim ali ob oseki. Vsak kopalca praj ali slej ugotovi, da je morska voda ne samo slana, temveč tudi grenka.

Dežurni vod je nekoga dne prepozno ugotovil, da ni zaupati morju tudi kadar je njegova površina kot zrcalo. Nenasadni val,

celo nekaj koral so privlekli na dan.

Morski pes preganja kot mora vse kopalce, posebno pa taborovodjo in dežurnega, ki misli na to zverino vedno, kadar vidita kopalce predaleč od brega.

Na zunaj skoraj enolično življenje v taboru poživljajo izletni. Večkrat so šli novomeški taborniki v Moščeničko Drago, kjer jih je privlačila lepa plaža, igrišče za odbojko in zanimivo naselje Moščenice, od koder je prelep razgled na vhod v Kvarnerski zaliv.

Nepozaben je bil tudi izlet na Učko (1400 m), kjer nas je prevzel svež gorski zrak in čudoviti pogled na Čepičko polje.

Najlepši so večeri v taboru ob morju. Le nerade slišijo sku-pine, ki sedijo na robu terase v them pogovoru ali živahnem petju, oster žvižg pščajke dežurnega, ki napoveduje nočni molk.

Nočna straža si preganjajo dolgčas z dresiranjem ječev, ki so redni gostje v okolici kuhinje, ali pa opazujejo ribčke, ki lovijo požno v noč...

Letos je tudi dolenjska mladina spoznala lepoto Jadrana.

Sivi Jalovec

Taborna kuhinja je najmikavnejši kotiček...

„Vsako številko težko pričakujem...“

Eno od mnogih pism od naših bralcev v tujini

V soboto smo dobili med ostalo pošto tudi pismo našega naročnika Franka Botchan-a iz Sheboygana (USA), ki nam piše:

»Cenjena uprava, v prigrbu vam pošiljam ček za 11 dolarjev za poravnavo naročnine za Dolenjski list; s čimer ga imam plačanega do novega leta 1957. List mi zelo ugaja in vsako številko le težko pričakujem. Obžalujem, da večkrat potuje časopis po cel mesec, vendar pa ga doblim in si ohranim srce z novicami, ki mi prispejejo iz moje rojstne domovine, ki je nisem videl

petdeset let. Da, kako velike spremembe v tem dolgem času je doživel. Hrepenim, da bi še enkrat videl to krasno Dolenjsko in obiskal tudi vaše Novo mesto, kjer sem se izučil mojega rokolodstva. Želim vam vse najboljše, mnogo uspeha pri vašem delu in ostanite mi pozdravljeni!

Vaš rojak Frank Botchan.

Podobnih pism smo dobili zadnje čase že več in se za dobre želje in lepe pozdrave rojakom iskreno zahvaljujemo! Zares nas veseli, da jim list iz stare domovine toliko pomeni in vsakomur želimo, da bi utegnil obiskati stare znane kraje in sojce! Vsem bralcem našega tednika v tujini prav lepe, tople pozdrave!

Uredništvo in uprava »Dolenjskega lista«

Dober agitator

V ZDA bodo letos novembra volitve predsednika ZDA. Obe glavni stranki, republikanska in demokratska, se na volitve že delj časa pridno pripravljata. Govorniki in agitatorji posameznih strank nastopajo na raznih krajih in vsak skuša čimbolj omalovaževati sposobnost in delovni program nasprotna stranke.

Nedolgo tega je v državi Washington nastopil demokratski kandidat, ki je krepko udrihal po republikancih. Stal je na odru, ki so ga na hitro roko postavili nalašč za njegovo zborovanje.

Kandidat je govoril ognjevit, mahal z rokami in udarjal z nogami ob tla. Kar naenkrat pa se je pod njim zlomila deska in govornik se je komaj obdržal na odru. To ga ni niti malo zmotilo v govoru. Ponovno se je zvrnil in rekel: »Gotovo so ta oder postavili republikanski misarji sedanje državne uprave, ki ne marajo demokratov.«

Pravilo, da ga je ta pripomba napravila bolj popularnega kot ves politični govor.

Najsrečnejši oče

Najsrečnejši oče, vsaj glede števila otrok, je bil gotovo bivši maroški sultan Mulaj Ismail. Zapustil je nič manj kot 548 sinov in 340 hčera. Izračunali so, da se mu je rodil povprečno en otrok na vsakih 20 ur,

Oskrba v partizanih

Mlad inteligent pride v partizane in se javi komisariju čete. Ta ga pohvali za njegovo odločitve. Takoj nato potoži novinec komisariju, da je skoraj brez obleke. Nič hudega, meni komisar in mu priporoči, da napiše na listek vse kar potrebuje. Novinec res napiše: hlače, bluzo, ovijače, plašč in druge stvari. Skrbno napisano »trbovanje« izročil komisariju. Takoj nato mu komisar izroči puško in naboje tre pravi: »Naši grede nočoj v akcijo na Italijane. Pridruži se jim in si pri sovražniku nabavi vse kar potrebuješ.«

OKROGLE

»Prosim vas,« pravi gost, »nalijte mi v vino vode, da ne bo tako močno.«

»Mojeja poklica me pa vi ne boste učili!« mu zabrusi krčmar.

»Veš, zvedel sem, da moja zaročenka potroši na leto pri svoji šivilji najmanj 50.000 dinarjev.«

»No, in?«

»Hm... Poročil sem raje šiviljo.«

»Jaka, pa res ne vem, kako moreš žlampat to vino, ki ima okus po sodu.«

»Viš, šime, prijatelja moramo ljubiti tudi z njegovimi napakami.«

»Želite?«

»Tekočino za rast las.«

»Veliko ali majhno steklenico?«

»Majhno! Predolgih las nočem.«

»Zakaj neki mi je zdravnik prepovedal kuhati?« potoži mlada žena možu.

»Najbrž prav zaradi mojega zdravja...«

»Ali prehitro vozim, dragoleta?«

Dve prepotrebni knjižici

Zavod za napredek gospodinjstva in Ljubljani je dal pred kratkim na knjižni trg dve drobni, a prepotrebni knjižici. Namenjeni sta obratnim in solskim kuhinjam, taborem in kolonijam, pa tudi vsako družinsko gospodinjstvo bo s pridom segalo po navodilih, ki jih prinašata.

»PREPOSTA KOSILA« je napisalo sedem tovarišč. Knjižica vsebuje 127 receptov za preprosta, a tečna kosila. Izkušnje Zavoda za napredek gospodinjstva in Višje gospodinjstve šole v Grobljah se kažejo tudi v tej knjižici, saj je vsak obrok po kalorični in sestavinski vrednosti zares približan zahtevam preprostega kosila, ki pa je vendarle tečno, okusno in hranljivo. Knjižica vsebuje recepte za pripravo kosil z govedino, teletino, svinjo in suho svinjino, s klobasami, s koštrunovino in kunčjim mesom; z ribami in drobovino, s kravjo in

za kosila z enolencnicami brez mesa.

Brošura »MALICE IN ŠE KAJ« bo poučila gospodinj in matere, kaj vse potrebujejo otroci: beljakovine za rast, rudijske snovi in vitamine za zdravje in odpornost, škrob, sladkor in maščobe za toploto in moč. In prav z malicami lahko damo otrokom mnogo tega, česar v običajni hrani navadno pogrešajo. Pestre malice v mlečnih kuhinjah in doma v veliki meri pomagajo ohraniti otrokovo zdravje in skrbjo za njegov pravičen razvoj. Brošura prinaša na 16 straneh precej receptov za pravilno uporabo mlečnih pišč, jogurtov z različnimi dodatki, za namaze, izdelke iz kvasnega testa, za strjenjke, razne gladke jedi ter podobno.

Knjižici ima na zalogi okrajni gospodinjstvi center v Novem mestu, dobite pa ju lahko tudi v bližnji knjigarni.

V SAMOTAH PRAGOZDA

Priredil in marisal Sasa Dobrila

115.

»Niti do najine ute ne prideva, kaj šele do Dovganove kočje, da bi lahko telefonirala v St. Paul po pomoč! Rok ni odgovoril, ampak je tekel z vstrajnim korakom: kakršnega je bil vajen že iz otroških let. Tudi Vilče je napel vse sile, da je dohajal tovariša.

118.

Dečka sta drug za drugim smuknila skozi vhod k bobru. Gospodar ju tudi tokrat ni čakal, ampak jima je gostoljubno prepustil svojo streho. Videla sta le še pljuski pri drugi luknji. »Tu ostaneva do noči,« je rekel Reč. »Morda se naveličajo in odidejo.« Utrujena sta se zavalila na ležišče.

116.

Psi so bili že čisto blizu, ko sta pritekla v bližino bobrovega jezera. »Skočiva v jezero!« je zaklical Reč. »Preden našo zagledajo, pripravava pod vodo k bobru v hišo in nihče naju ne najde.« Pritekla sta na breg in se brez besed pognala v vodo. Takoj nato je javilo glasno lajanje, da jima je tolpa na sledu.

119.

V trenutku sta obaspala kot ubita. Ko sta se prebudila, je bila zunaj že trda noč. Vse okrog je vladala pepelna tišina. Bila sta lačna in zato sta ogledala bobru vedno. Priznati sta morala, da je bila prav okusna. Nato sta zapijavala spet v jezero.

117.

Dečka sta plavalja že globoko pod vodo, ko so bili zasledovalci na bregu jezera. »Tule sta šla v vodo!« je kričal »Brázgovič« ves hrupav. »Gotovo sta že nekje zlezla na suho. Poidimo okrog jezera, da naidemo spet sledove!« In skoraj dve uri se je razlegalo divje lajanje po okolici.

120.

Priplavalja sta na breg. Na vsak korak sta priplavalja in preden sta prispela do gozda, se jima je zdelo, da je mirta cela večnost. Imela sta srečo, da jima je luna nekoliko razsvetljevala pot. Danes je bil zadnji dan, ki sta ga imela prebiti v gozdu.